

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ

Αιτίες Θανάτου 2019

Συνοπτικά Δεδομένα

Ημερομηνία δημοσίευσης: 17/11/2021

Πηγή Δεδομένων

Ιατρικά Πιστοποιητικά Αιτιών Θανάτου, Ιατροδικαστικές εκθέσεις, εκθέσεις θανατικών ανακρίσεων, Μητρώο θανόντων του Αρχείο Πληθυσμού του Υπουργείου Εσωτερικών, ΕΚΤΕΠΝ (Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης και Πληροφόρησης για τα Ναρκωτικά), Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας για τα εργατικά Ατυχήματα, Αστυνομικές αναφορές, Προξενικά Πιστοποιητικά Θανάτου από το Υπουργείο Εξωτερικών

Λογισμικό Κωδικοποίησης Αιτιών Θανάτου

IRIS software (<https://www.dimdi.de/dynamic/en/classifications/iris-institute/>), Version 5.6

Αρμόδια Υπηρεσία / Τμήμα

Μονάδα Παρακολούθησης Υγείας, Υπουργείο Υγείας

Υπεύθυνοι Λειτουργοί

Μαρία Αθανασιάδου, Λειτουργός Στατιστικής

Δέσποινα Στυλιανού, Α' Νοσηλευτική Λειτουργός, Υπεύθυνη Κωδικοποίησης Θνησιμότητας

Άντρη Κωνσταντίνου, Βοηθός Γραμματειακός Λειτουργός

Δέσπω Ρώσση, Βοηθός Στατιστικών Ερευνών

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ

Σύνοψη

Φορέας συλλογής, κωδικοποίησης και ανάλυσης δεδομένων

Η Μονάδα Παρακολούθησης Υγείας (Υπουργείο Υγείας, Κύπρος) είναι το αρμόδιο τμήμα για τη συλλογή των Ιατρικών Πιστοποιητικών Αιτιών Θανάτου καθώς και εγγράφων από άλλες πηγές. Σκοπός η ετήσια κωδικοποίηση και ανάλυση των αιτιών θανάτου στο πληθυσμό.

Μεθοδολογία ανάλυσης

- Η κυριότερη πηγή δεδομένων θνησιμότητας είναι το Ιατρικό Πιστοποιητικό Αιτιών Θανάτου, το οποίο αποτελεί επίσημο έγγραφο της Κυπριακής Δημοκρατίας.
- Η Μονάδα Παρακολούθησης Υγείας λαμβάνει όλα τα Ιατρικά Πιστοποιητικά Αιτιών Θανάτου από τις Επαρχιακές Διοικήσεις όλων των επαρχιών καθώς και τα Ληξιαρχικά έντυπα, που εκδίδει η Επαρχιακή Διοίκηση. Ακολουθώντας, γίνεται ηλεκτρονική μετατροπή όλων των εγγράφων και κατ' επέκταση η ηλεκτρονική καταχώρηση σε ένα Access based λογισμικό.
- Οι αιτίες θανάτου κωδικοποιούνται με βάση το λογισμικό IRIS, το οποίο είναι ένα ηλεκτρονικό σύστημα για αυτόματη κωδικοποίηση των αιτιών θανάτου, στο οποίο περιλαμβάνονται όλες οι κανόνες κωδικοποίησης του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας και αναθεωρήσεις του ICD10, του εκάστοτε έτους.
- Για το έτος 2019, οι αιτίες θανάτου κωδικοποιήθηκαν με βάση το λογισμικό IRIS Version 5.6
- Η ανάλυση των δεδομένων γίνεται στα 4 ψηφία ICD10.

Αποτελέσματα

- Το 2019, συνέβησαν 6391 θάνατοι. Περιλαμβάνονται όλοι οι θάνατοι που συνέβησαν στη Κύπρο (μόνιμων κατοίκων Κύπρου και επισκεπτών) και θάνατοι μόνιμων κατοίκων Κύπρου που συνέβησαν στο εξωτερικό κατά τη διάρκεια του έτους αναφοράς.
- Από τους 6391 θανάτους, το 53% αφορά άντρες (n=3393) και το 47% αφορά γυναίκες (n=2998).
- Το 98% (n=6262) του συνολικού αριθμού θανάτων αφορά μόνιμους κατοίκους των ελεγχόμενων από την Κυπριακή Δημοκρατία περιοχών. Το υπόλοιπο 2% αφορά θανάτους κατοίκων εξωτερικού.
- Το 36% (n=2296) του συνολικού αριθμού θανάτων αφορά άτομα ηλικίας 85 ετών και άνω, το 19% (n=1185) άτομα ηλικίας 80-84 ετών, το 13% (n=810) άτομα ηλικίας 75-79 ετών, το 10% (n=645) άτομα ηλικίας 70-74 ετών. Με μικρότερα ποσοστά ακολουθούν οι υπόλοιπες ηλικιακές ομάδες
- Η κατηγοριοποίηση των αιτιών θανάτου με βάση το Global Burden of Diseases (GBD)¹ του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, αφορά τρεις ομάδες:
 - Ομάδα I: Λοιμώδη νοσήματα, ασθένειες της μητέρας, της περιγεννητικής περιόδου και διατροφικών συνθηκών (Communicable, maternal, perinatal and nutritional conditions)
 - Ομάδα II: Χρόνια νοσήματα (Non-Communicable diseases)
 - Ομάδα III: Τραυματισμοί (Injuries)Το μεγαλύτερο ποσοστό θανάτων αφορά την Ομάδα II (84%, n=5384), ακολουθεί η Ομάδα III (6%, n=364) και τέλος η Ομάδα I (5%, n=345).

¹ https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/43942/9789241563710_eng.pdf,
Table C3: GBD cause categories and ICD codes

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ

Συχνότερες αιτίες θανάτου

- **Άντρες:** Οι συχνότερες αιτίες θανάτου στους άντρες (κατά φθίνουσα σειρά) είναι: οι ισχαιμικές καρδιοπάθειες, άλλες καρδιαγγειακές ασθένειες, άλλες ασθένειες του αναπνευστικού συστήματος, νοσήματα εγκεφαλικών αγγείων, νεόπλασμα της τραχείας, βρόγχου και πνεύμονα, άλλα κακοήγη νεοπλάσματα, νόσος Alzheimer και άνοια, κακοήθες νεόπλασμα του προστάτη, χρόνια αναπνευστική πνευμονοπάθεια, άλλες ασθένειες του πεπτικού συστήματος, κακοήθες νεόπλασμα του ορθοκολικού.
- **Γυναίκες:** Οι συχνότερες αιτίες θανάτου στις γυναίκες (κατά φθίνουσα σειρά) είναι: άλλες καρδιαγγειακές ασθένειες, νόσος Alzheimer και άνοια, νοσήματα των εγκεφαλικών αγγείων, ισχαιμικές καρδιοπάθειες, άλλες ασθένειες του αναπνευστικού συστήματος, κακοήθες νεόπλασμα του μαστού, άλλα κακοήγη νεοπλάσματα, υπερτασική καρδιοπάθεια, άλλες ασθένειες του πεπτικού συστήματος, άλλοι ακούσιοι (χωρίς πρόθεση) τραυματισμοί, άλλες μολυσματικές ασθένειες.

Ατυχήματα

- Τα χωρίς πρόθεση (unintentional) ατυχήματα (n=273) καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο ποσοστό (75%) θανάτων λόγω εξωτερικών αιτιών. Το μεγαλύτερο ποσοστό ατυχημάτων αφορά τα μεταφορικά ατυχήματα (n=57, 21%)² και ακολουθούν οι τυχαίες πτώσεις (n=53, 19%)³.
- Όσο αφορά τα ατυχήματα με πρόθεση, περιλαμβάνονται εκτός των άλλων, οι αυτοχειρίες (n=39, 11% του συνολικού αριθμού θανάτων από εξωτερικές αιτίες) και οι δολοφονίες (n=14, 4%).

Ασαφείς αιτίες θανάτου^{4 5}

- Οι ασαφείς αιτίες θανάτου (n=989, 15% του συνολικού αριθμού θανάτου) προέρχονται από:
 - θανάτους με μη καθορισμένες ή αγνώστου αιτιολογίας αιτίες (ill-defined) (5% του συνολικού αριθμού θανάτων, n=298),
 - θανάτους οι οποίοι κατηγοριοποιούνται σε ασαφείς ή ακαθόριστες διαγνώσεις (δηλαδή, η κατηγορία θανάτου είναι γνωστή αλλά η διάγνωση παραπέμπει σε ασαφή υποκείμενη αιτία θανάτου) (11% του συνολικού αριθμού θανάτων, n=691).

Το μεγαλύτερο ποσοστό ασαφών αιτιών θανάτου, προέρχεται από τις ασθένειες του κυκλοφορικού συστήματος⁶ (n=323, 5% του συνολικού αριθμού θανάτων).

² Διαχρονικά (περίοδος 2004-2019) τα μεταφορικά ατυχήματα αφορούν ως επί το πλείστο νεαρά άτομα ηλικίας 15-34 ετών με μεγαλύτερη συχνότητα στα άτομα ηλικίας 20-24 ετών. Επίσης, η κατανομή των δύο φύλων είναι άνιση, με μεγαλύτερη συχνότητα στους άντρες.

³ Διαχρονικά οι τυχαίες πτώσεις αφορούν άτομα ηλικίας 80 ετών και άνω και η κατανομή μεταξύ των δύο φύλων είναι άνιση, με τους άντρες να καταλαμβάνουν το 68% του συνολικού αριθμού τυχαίων πτώσεων για την περίοδο 2004-2019, ενώ οι γυναίκες το 32%.

⁴ Οι ασαφείς αιτίες θανάτου περιλαμβάνουν συμπτώματα και μη φυσιολογικά κλινικά και εργαστηριακά ευρήματα, που δεν ταξινομούνται αλλού.

⁵ https://www.who.int/healthinfo/global_burden_disease/GlobalCOD_method_2000-2011.pdf

⁶ Από την 1/1/2019, με βάση τους κανόνες κωδικοποίησης των αιτιών θανάτου του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, οι κωδικοί I46.0 (Cardiac Arrest) και I46.9 (Cardiac Arrest, unspecified), δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως υποκείμενες αιτίες θανάτου και το λογισμικό κωδικοποίησης των αιτιών θανάτου τις κωδικοποιεί αυτόματα σε κωδικό R99 (Other ill-defined and unspecified causes of mortality). Αυτός είναι και ο λόγος που για το 2019 έχουμε αυξημένο αριθμό ασαφών αιτιών σε σχέση με προηγούμενες χρονιές.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ

Πρώιμοι θάνατοι

- **Αποφευκταίοι θάνατοι (avoidable mortality):** οι θάνατοι που μπορεί να αποφευχθούν μέσω καλής υγειονομικής περίθαλψης και πρωτογενών παρεμβάσεων πρόληψης δημόσιας υγείας
- **Θεραπεύσιμοι θάνατοι (treatable mortality):** οι θάνατοι που μπορεί να αποφευχθούν μέσω καλής υγειονομικής περίθαλψης
- Κατά το 2019, 2100 άτομα ηλικίας κάτω των 75 ετών έχουν χάσει την ζωή τους στην Κύπρο, εκ των οποίων τα 2/3 (n=1386, 66%) θεωρούνται ως πρώιμοι θάνατοι
 - Standardized death rate⁷ (SDR) Treatable mortality (<75 yrs), 2019 = 80.71 θάνατοι ανά 100000 πληθυσμό.
 - Standardized death rate (SDR) Preventable mortality (<75 yrs), 2019 = 90.54 θάνατοι ανά 100000 πληθυσμό.
- Οι κυριότερες αιτίες θανάτου (σε φθίνουσα σειρά), που θα μπορούσαν να αποφευχθούν για άτομα κάτω των 75 ετών είναι: ισχαιμικές καρδιοπάθειες, κακοήθες νεόπλασμα του πνεύμονα, αγγειακές εγκεφαλικές παθήσεις, σακχαρώδης διαβήτης, κακοήθες νεόπλασμα του μαστού, ορθοκολικός καρκίνος, τυχαίοι τραυματισμοί, μεταφορικά ατυχήματα, σηψαιμία, κακοήθες νεόπλασμα του ήπατος.

⁷ Τα σταθμισμένα ποσοστά θνησιμότητας (Standardized death rate), υπολογίζονται με βάση την κατανομή του Ευρωπαϊκού Πληθυσμού. Τα σταθμισμένα ποσοστά αναπροσαρμόζουν τα ακαθάριστα ποσοστά θνησιμότητας της κάθε χώρας απαλείφοντας οποιεσδήποτε διαφορές στην ηλικιακή κατανομή του πληθυσμού της ίδια χώρας. Τα ποσοστά αυτά μεταξύ τους είναι απολύτως συγκρίσιμα.

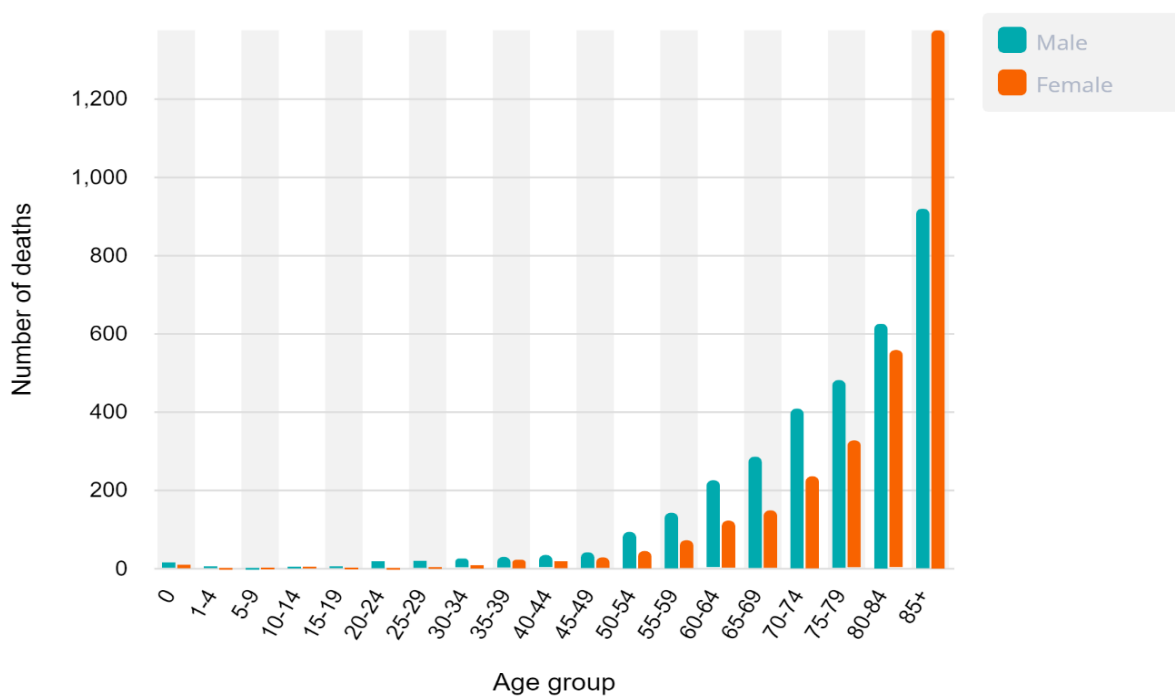
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ

Βασικοί πίνακες

Πίνακας 1: Κατανομή θανάτων κατά φύλο και ηλικιακή ομάδα

Ηλικιακές Ομάδες	Αριθμός θανάτων		% θανάτων σε σχέση με τον συνολικό αριθμό θανάτων	
	Άντρες	Γυναίκες	Άντρες	Γυναίκες
0	16	10	0.5	0.3
1-4	6	2	0.2	0.1
5-9	2	3	0.1	0.1
10-14	5	5	0.1	0.2
15-19	6	3	0.2	0.1
20-24	19	2	0.6	0.1
25-29	20	4	0.6	0.1
30-34	26	9	0.8	0.3
35-39	30	23	0.9	0.8
40-44	35	19	1	0.6
45-49	42	29	1.2	1
50-54	94	45	2.8	1.5
55-59	143	73	4.2	2.4
60-64	226	123	6.7	4.1
65-69	286	149	8.4	5
70-74	409	236	12.1	7.9
75-79	482	328	14.2	10.9
80-84	626	559	18.4	18.6
85+	920	1376	27.1	45.9
Σύνολο	3393	2998	100	100

Number of deaths, by age and sex

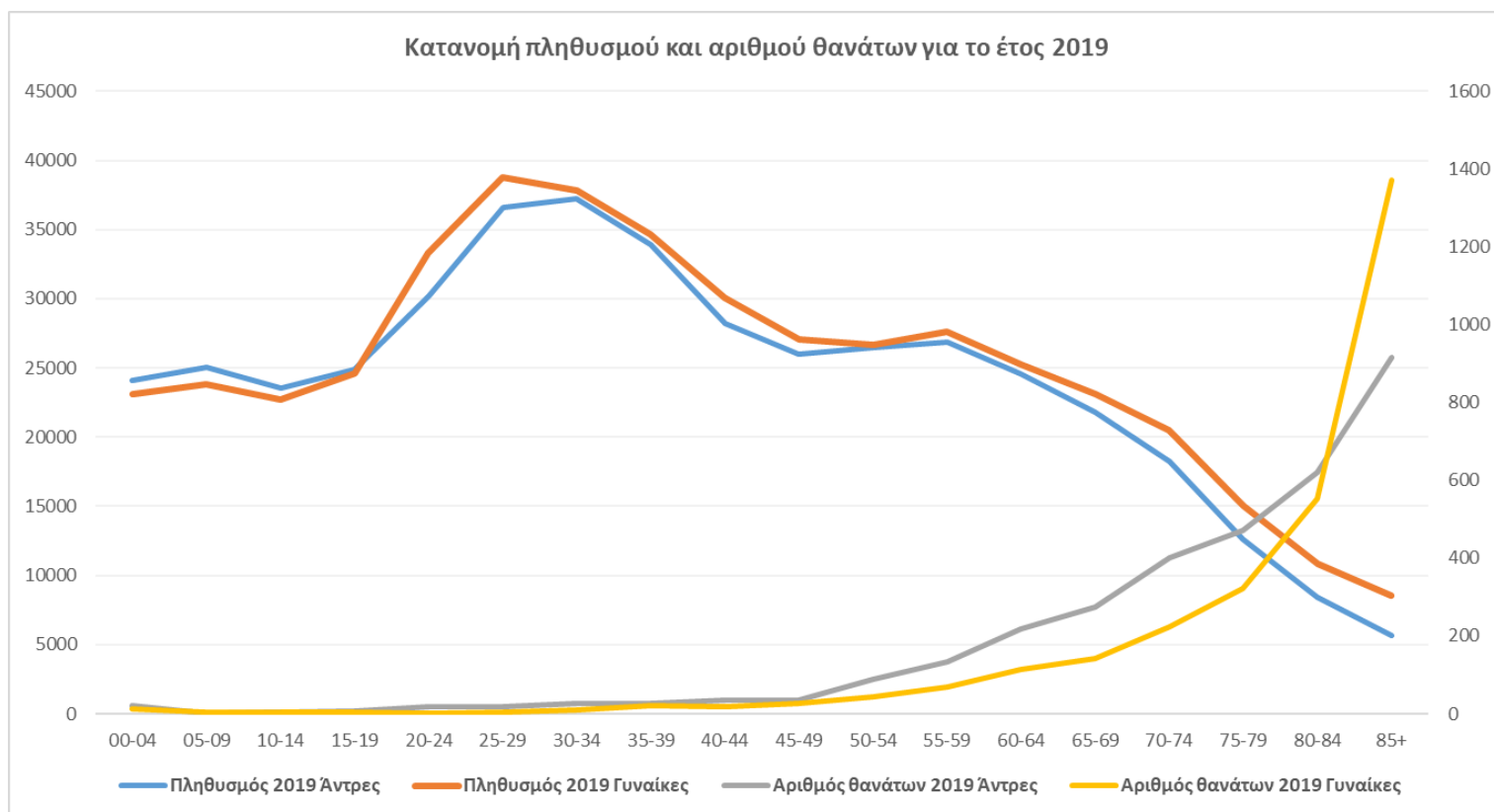

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ

Πίνακας 2: Συνοπτικός πίνακας αριθμού θανάτων για το έτος 2019

Ηλικιακή Ομάδα	Πληθυσμός 2019 (τέλος του χρόνου)		Αριθμός θανάτων 2019		Κατά ηλικία ποσοστά θνησιμότητας		Αναλογία Αντρών/Γυναικών
	Άντρες	Γυναίκες	Άντρες	Γυναίκες	Άντρες	Γυναίκες	
00-04	24129	23073	21	12	87.0	52.0	1.8
05-09	25018	23857	2	3	8.0	12.6	0.7
10-14	23581	22726	5	5	21.2	22.0	1.0
15-19	24880	24651	6	3	24.1	12.2	2.0
20-24	30199	33289	19	2	62.9	6.0	9.5
25-29	36577	38757	18	4	49.2	10.3	4.5
30-34	37273	37796	26	9	69.8	23.8	2.9
35-39	33925	34657	27	21	79.6	60.6	1.3
40-44	28191	30090	34	19	120.6	63.1	1.8
45-49	25967	27062	36	27	138.6	99.8	1.3
50-54	26481	26641	89	44	336.1	165.2	2.0
55-59	26895	27617	133	70	494.5	253.5	1.9
60-64	24552	25233	217	115	883.8	455.8	1.9
65-69	21813	23116	275	143	1260.7	618.6	1.9
70-74	18241	20521	400	223	2192.9	1086.7	1.8
75-79	12660	15007	470	323	3712.5	2152.3	1.5
80-84	8445	10862	619	553	7329.8	5091.1	1.1
85+	5644	8579	916	1373	16229.6	16004.2	0.7
Σύνολο	434471	453534	3313	2949			

Κατανομή πληθυσμού και αριθμού θανάτων για το έτος 2019

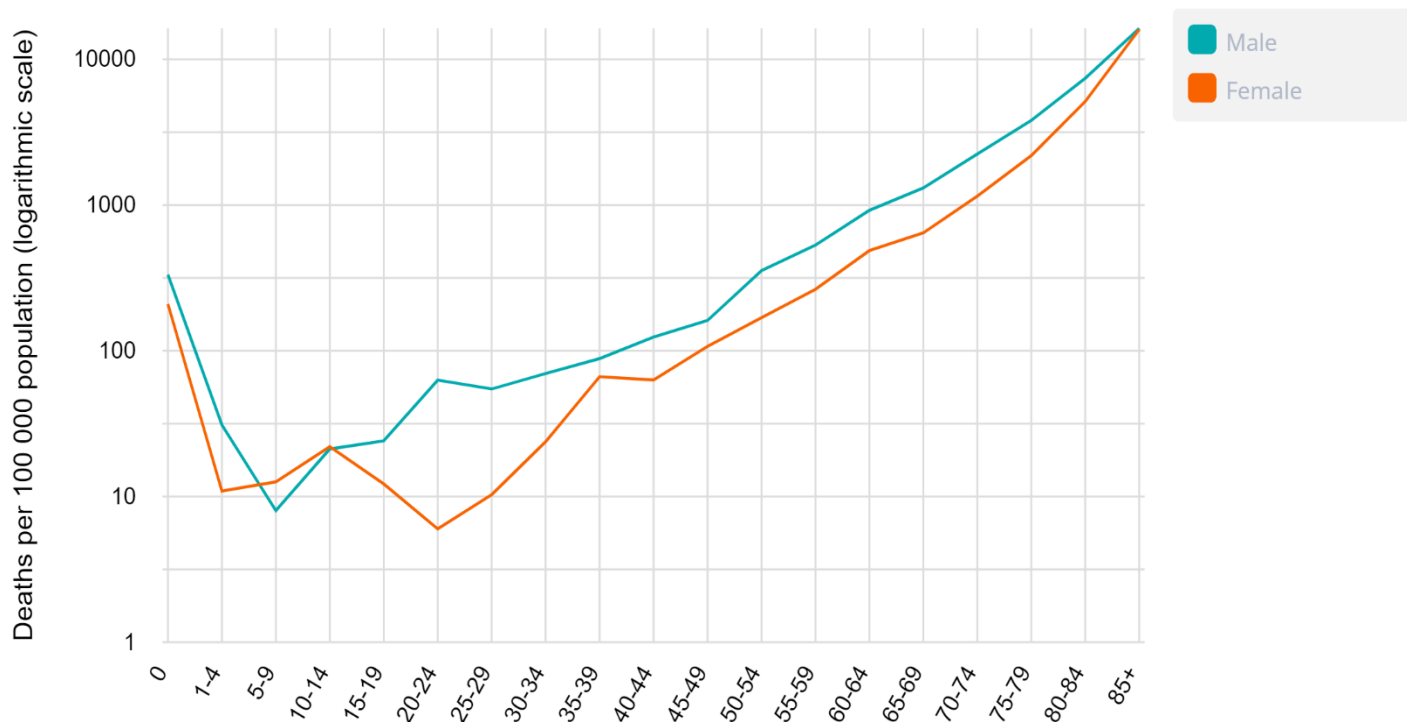

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ

Πίνακας 3: Κατά ηλικία ποσοστά θνησιμότητας ανά 100000 πληθυσμού

Ηλικιακή Ομάδα	Age-specific mortality rate per 100,000	
	Άντρες	Γυναίκες
0	333	209.5
1-4	31	10.9
5-9	8	12.6
10-14	21.2	22
15-19	24.1	12.2
20-24	62.9	6
25-29	54.7	10.3
30-34	69.8	23.8
35-39	88.4	66.4
40-44	124.2	63.1
45-49	161.7	107.2
50-54	355	168.9
55-59	531.7	264.3
60-64	920.5	487.5
65-69	1311.1	644.6
70-74	2242.2	1150
75-79	3807.3	2185.6
80-84	7412.7	5146.4
85+	16300.5	16039.2

Age-specific mortality rates

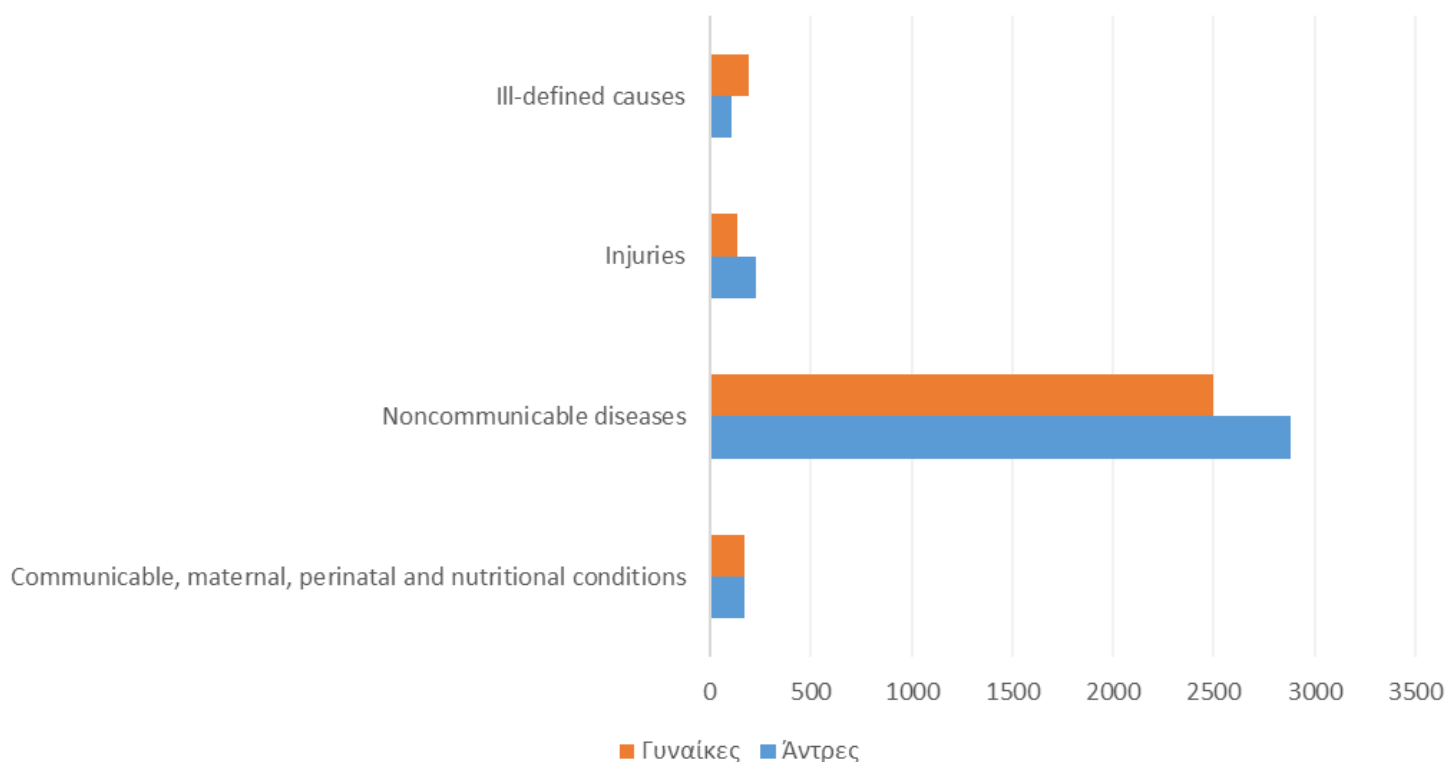

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ

Πίνακας 4: Κυριότερες αιτίες θανάτου με βάση την κατηγοριοποίηση του Global Burden of Disease (GBD)⁸ του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας

Κατηγορίες θανάτου με βάση το GBD	Άντρες	Γυναίκες	Σύνολο	% του συνολικού αριθμού θανάτων
Communicable, maternal, perinatal and nutritional conditions	173	172	345	5%
Noncommunicable diseases	2884	2500	5384	84%
Injuries	228	136	364	6%
Ill-defined causes ⁹	108	190	298	5%
Total	3393	2998	6391	100%
Αναλογία: Non-communicable/ Communicable diseases	16.7	14.5	15.6	

Κατηγορίες θανάτου με βάση το GBD, 2019

⁸ https://www.who.int/healthinfo/global_burden_disease/GlobalCOD_method_2000_2012.pdf

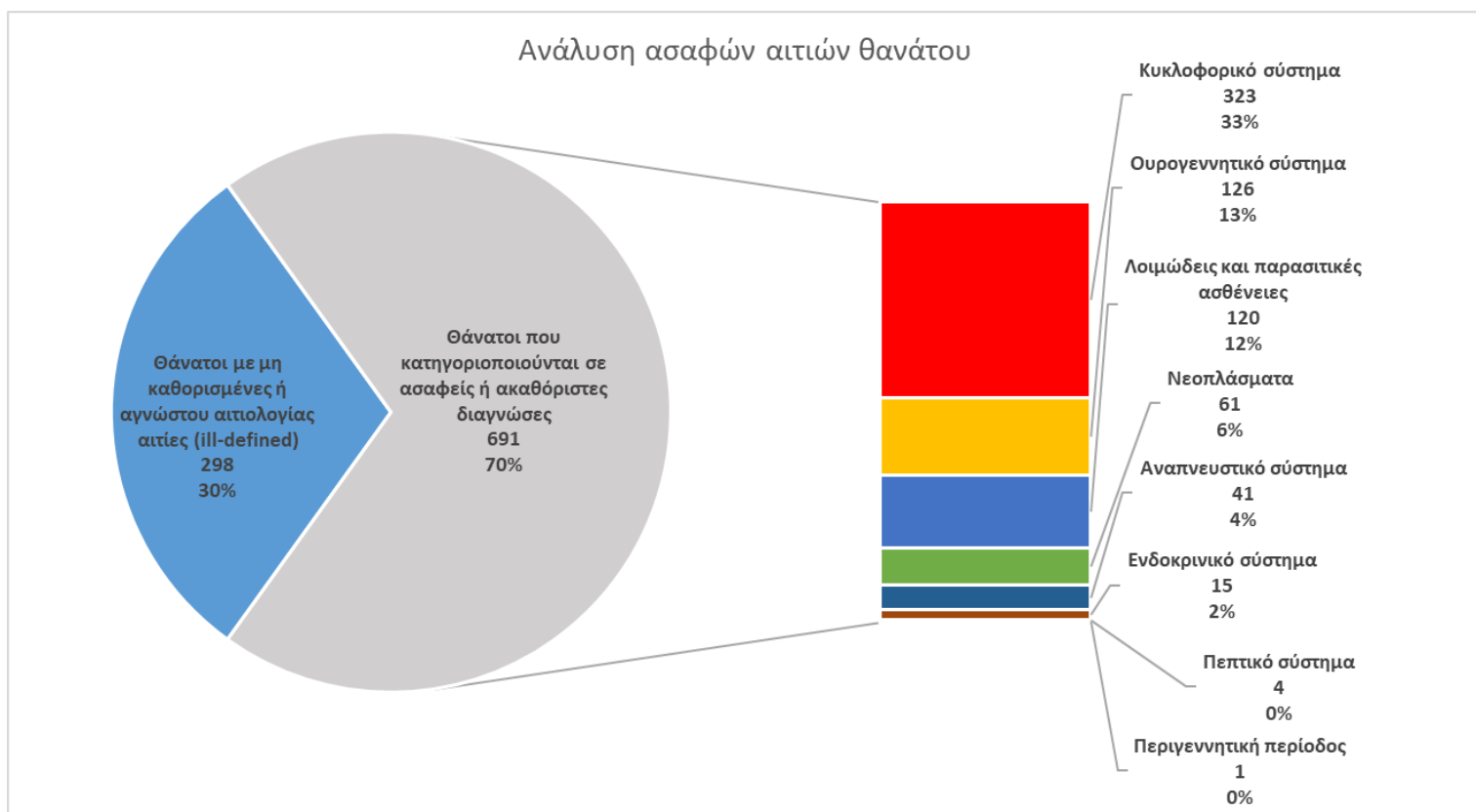
⁹ Κατά την ανάλυση των αιτιών θανάτου οι ακαθόριστες αιτίες θανάτου (ICD10: R00-R99) κατανέμονται κατά αναλογία στις κατηγορίες των Λοιμωδών και Μη λοιμωδών νοσημάτων.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ

Πίνακας 5: Ανάλυση ασαφών αιτιών θανάτου κατά κεφάλαιο ICD10¹⁰

Ασαφείς αιτίες κατά κεφάλαιο	N
Θάνατοι με μη καθορισμένες ή αγνώστου αιτιολογίας αιτίες (ill-defined)	298
Θάνατοι οι οποίοι κατηγοριοποιούνται σε ασαφείς ή ακαθόριστες διαγνώσεις	691
Κυκλοφορικό σύστημα	323
Ουρογεννητικό σύστημα	126
Λοιμώδεις και παρασιτικές ασθένειες	120
Νεοπλάσματα	61
Αναπνευστικό σύστημα	41
Ενδοκρινικό σύστημα	15
Πεπτικό σύστημα	4
Περιγεννητική περίοδος	1
Σύνολο	989

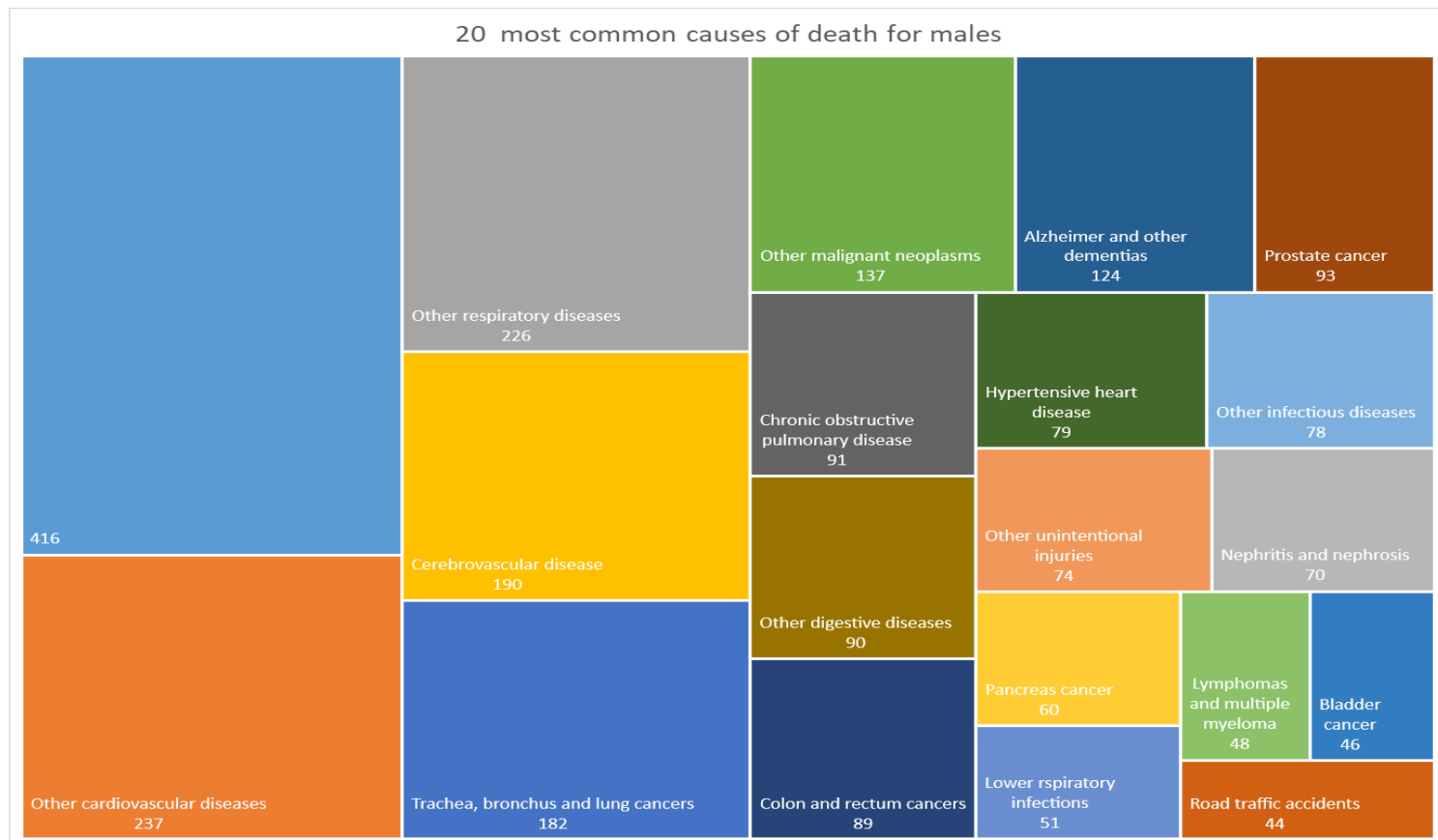
¹⁰ https://www.who.int/healthinfo/global_burden_disease/GlobalCOD_method_2000_2012.pdf,
Table 3.2. Expanded list of garbage codes

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ

Πίνακας 6α: Κυριότερες (πρώτες 20) αιτίες θανάτου αντρών για το έτος 2019¹¹

Cause of death	Number of deaths
Ischaemic heart disease	416
Other cardiovascular diseases	237
Other respiratory diseases	226
Cerebrovascular disease	190
Trachea, bronchus and lung cancers	182
Other malignant neoplasms	137
Alzheimer and other dementias	124
Prostate cancer	93
Chronic obstructive pulmonary disease	91
Other digestive diseases	90
Colon and rectum cancers	89
Hypertensive heart disease	79
Other infectious diseases	78
Other unintentional injuries	74
Nephritis and nephrosis	70
Pancreas cancer	60
Lower respiratory infections	51
Lymphomas and multiple myeloma	48
Bladder cancer	46
Road traffic accidents	44

¹¹ https://www.who.int/healthinfo/global_burden_disease/GlobalCOD_method_2000-2011.pdf

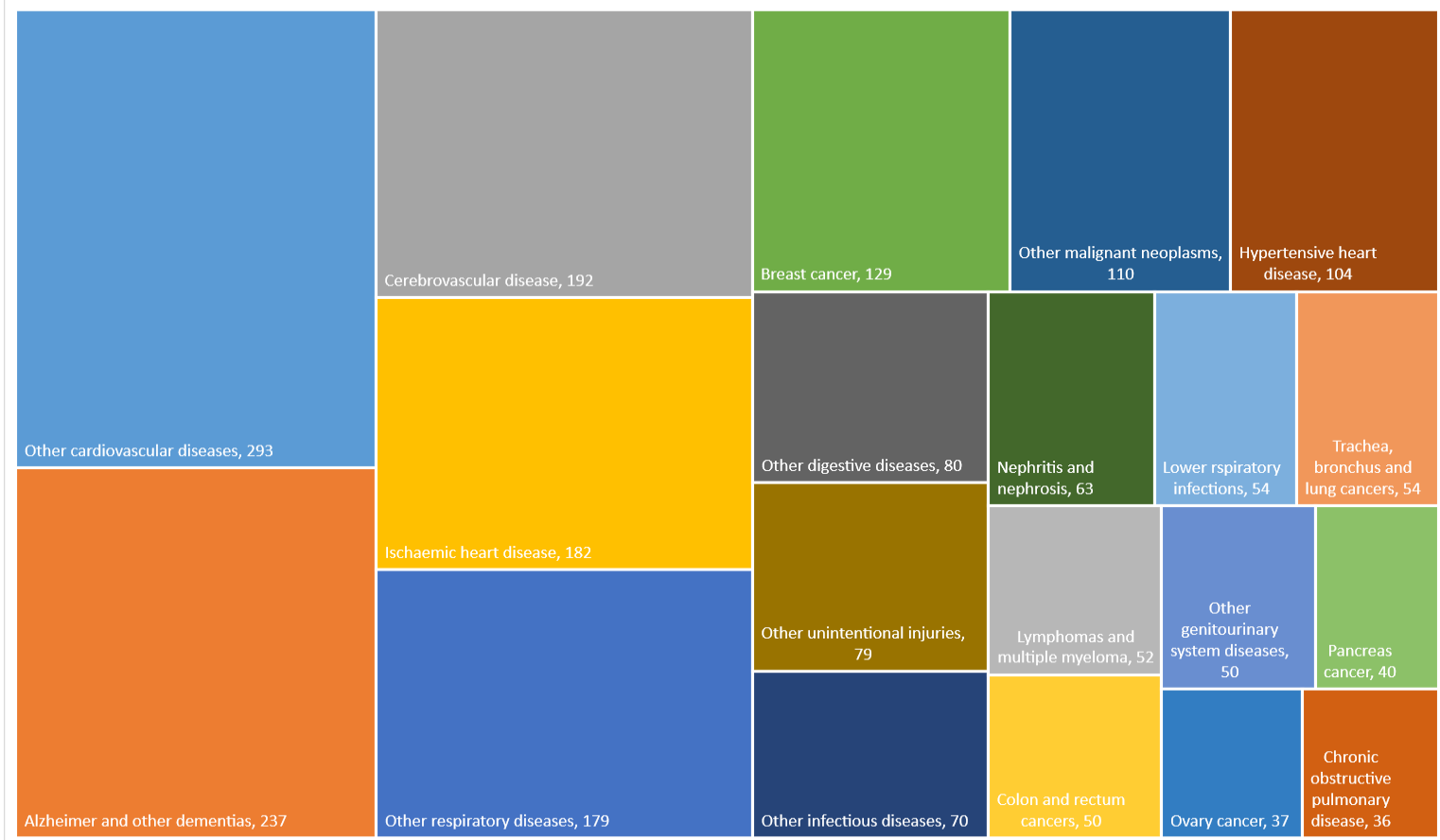

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ

Πίνακας 6β: Κυριότερες (πρώτες 20) αιτίες θανάτου γυναικών για το έτος 2019

Cause of death	Number of deaths
Other cardiovascular diseases	293
Alzheimer and other dementias	237
Cerebrovascular disease	192
Ischaemic heart disease	182
Other respiratory diseases	179
Breast cancer	129
Other malignant neoplasms	110
Hypertensive heart disease	104
Other digestive diseases	80
Other unintentional injuries	79
Other infectious diseases	70
Nephritis and nephrosis	63
Lower respiratory infections	54
Trachea, bronchus and lung cancers	54
Lymphomas and multiple myeloma	52
Colon and rectum cancers	50
Other genitourinary system diseases	50
Pancreas cancer	40
Ovary cancer	37
Chronic obstructive pulmonary disease	36

20 most common causes of death for females

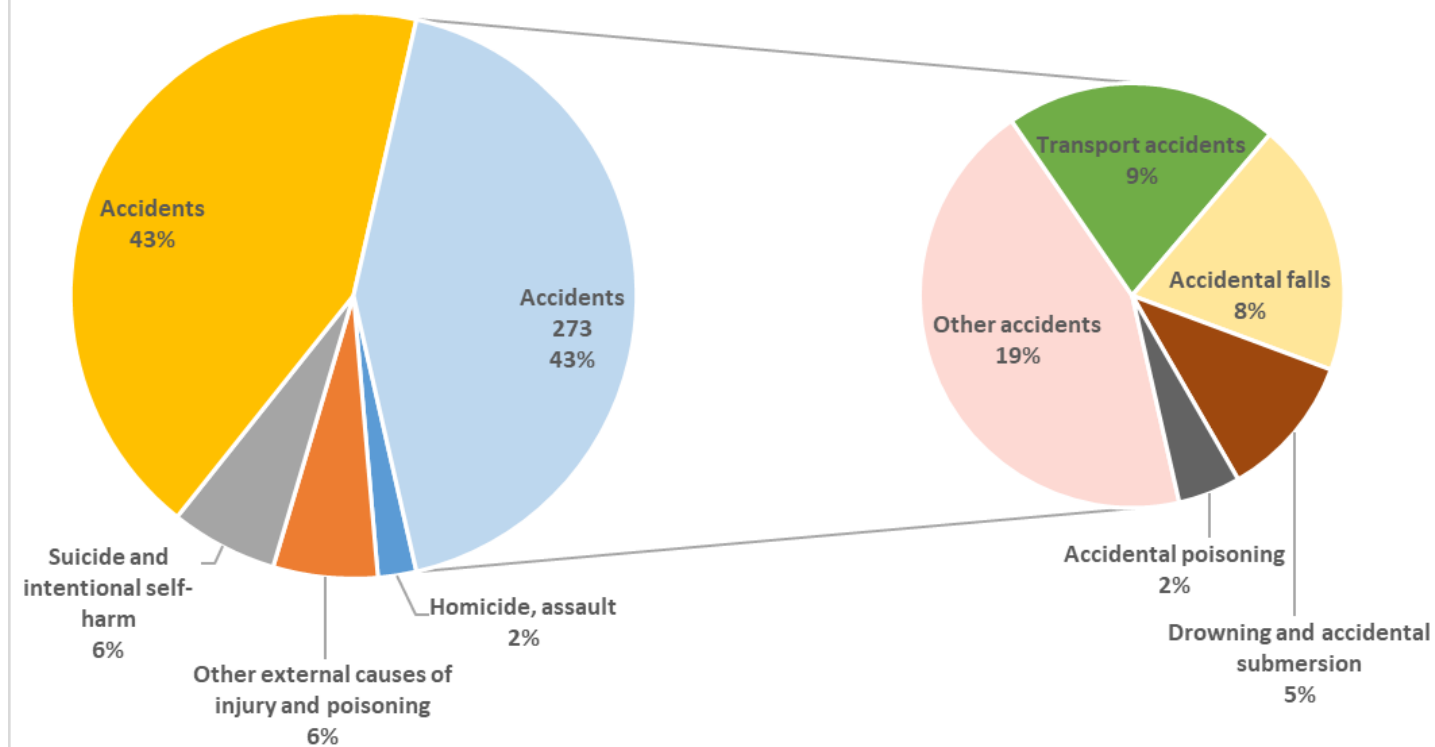

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ

Πίνακας 7: Ανάλυση εξωτερικών αιτιών¹² για το έτος 2019

Ανάλυση εξωτερικών αιτιών κατά αιτία θανάτου και φύλο, 2019			
Causes of death	Males	Females	Total
Accidents	168	105	273
Other accidents	58	62	120
Transport accidents	45	12	57
Accidental falls	37	16	53
Drowning and accidental submersion	20	10	30
Accidental poisoning	8	5	13
Homicide, assault	5	9	14
Other external causes of injury and poisoning	20	18	38
Suicide and intentional self-harm	35	4	39
Total	228	136	364

Ανάλυση εξωτερικών αιτιών κατά αιτία θανάτου και φύλο, 2019

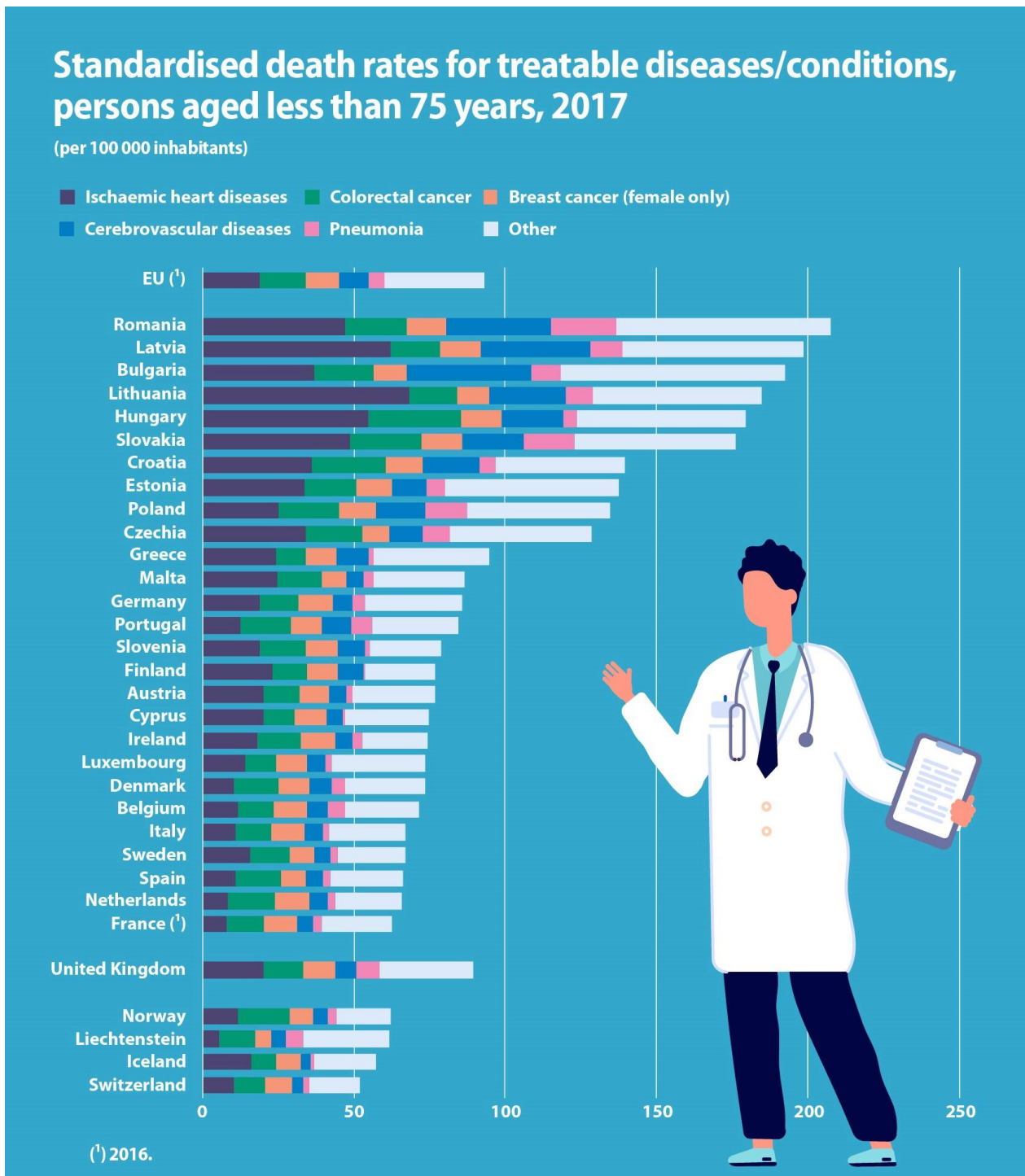

¹² [Europa - RAMON - Classification Detail List](#)

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ

Πίνακας 8: Σταθμισμένα ποσοστά θνησιμότητας για τις ασθένειες που μπορούν να προληφθούν μέσω καλής υγειονομικής περίθαλψης για άτομα κάτω των 75 ετών, για το έτος 2017 (σύγκριση Κύπρου με άλλες Ευρωπαϊκές Χώρες) [Πηγή: Eurostat]¹³

ec.europa.eu/eurostat

¹³ https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/product/_/asset_publisher/VWJkHuaYvLIN/content/DDN-20200814-1/pop_up